

УДК 811.111'23'371'42
DOI <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2025-97-3>

ЛІНГВАЛЬНІ МАРКЕРИ ОЦІНКИ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Бігунова Н. О.

*доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
вул. Дворянська, 2, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0002-9460-9700
natalbig@ukr.net*

Ключові слова: *категорія оцінки, оцінювання, дискурс, лінгвальні маркери, лексичні засоби, граматичні засоби, морфологія оцінки.*

Пропонована розвідка спрямована на визначення лінгвальних маркерів оцінки в англomовному художньому дискурсі. До переліку завдань статті входив аналіз досліджень зарубіжних та українських лінгвістів щодо критеріїв оцінки, типів та видів оцінної семантики; уточнення поняття оцінної шкали та її полюсів; виокремлення й стислий виклад лексичних, граматичних та стилістичних засобів вираження оцінки персонажами англomовного художнього дискурсу. Оцінка вбудована у соціальний контекст та вивчається як міжособистісне значення в ракурсі дискурсивної семантики. Встановлено, що в дискурсі оцінка не буває незалежною, вона є компонентом процесу комунікації та класифікує об'єкти у ціннісній «картині світу». Потенціал оцінних висловлювань розширюється у мовленні. У статті критикується традиційне виокремлення трьох видів оцінки: нульової, позитивної та негативної. Пропонується розуміння оцінки як ментального судження, яке може бути вираженням позитивного, негативного та змішаного ставлення. Виокремлення нейтральної оцінки визнається сумнівним. У роботі запропонована опозиція «оцінність» – «безоцінність». Якщо об'єкт потрапив у сферу інтересів індивіда, то формулюється оцінка: позитивна, негативна, змішана. Якщо об'єкт не потрапив до сфери інтересів індивіда, то оцінка не формулюється ані в думках, ані в мовленні. Контекстуально-інтерпретаційний аналіз оцінних висловлювань персонажів сучасного англomовного художнього дискурсу свідчить про те, що ставлення мовця до об'єкта оцінки виражається більшою мірою за допомогою лексичних засобів (оцінних прикметників, іменників, прислівників та дієслів). Виразний потенціал оцінних прикметників посилюється за рахунок використання інтенсифікаторів, а також за рахунок вживання вищого й найвищого ступенів порівняння. На морфологічному рівні корені оцінних слів за допомогою афіксів, префіксів, суфіксів набувають підсилювального або зменшувального емоційно-оцінного значення. Найактивнішими синтаксичними маркерами оцінки є негативно-окличні й негативно-питальні речення. Стилiстичними маркерами оцінки в англomовному художньому дискурсі є епітет, метафора, іронія, сарказм, повтор, градація, асиндетон, полісиндетон, приєднання.

LINGUISTIC MARKERS OF EVALUATION IN ENGLISH FICTIONAL DISCOURSE

Bigunova N. O.

*Doctor of Philological Sciences, Professor,
Head of the Department of Theoretical and Applied Phonetics
of the English Language
Odesa I. I. Mechnikov National University
Dvoryanska str., 2, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0002-9460-9700
natalbig@ukr.net*

Key words: *the category of evaluation, evaluation, discourse, linguistic markers, lexical means, grammatical means, morphology of evaluation.*

The research aims at finding a solution for the challenging problem of identifying linguistic markers of evaluation in English-language fictional discourse. This research had a broad range of objectives. The first objective is the review of the research carried out by foreign and Ukrainian linguists into evaluation criteria, types of evaluative semantics; clarification of the concept of an evaluative continuum and its poles; identification and brief analysis of lexical, grammatical and stylistic means of expressing evaluation used by characters in English-language fictional discourse. Evaluation is embedded in a social context and is studied as an interpersonal meaning from the perspective of discourse semantics. It has been established that in discourse, evaluation is not independent, it is a member of the communication process and it classifies objects in a value-based “picture of the world”. The potential of evaluative statements is realised in speech. The article challenges the traditional distinction of three types of evaluation: neutral, positive, and negative. The understanding of evaluation as a mental judgment has been put forward, which can be an expression of a positive, negative and mixed attitude. The concept of neutral evaluation has been questioned. The paper offers the opposition «evaluativeness» – «non-evaluativeness». If an object belongs to the individual’s sphere of interests, the evaluation is formed: positive, negative, mixed. If an object does not present any interest for the individual, evaluation is not formed either in mind, or in speech. Contextual-interpretive analysis of evaluative utterances said by the characters of modern English-language fiction shows that the speaker’s attitude to the object of evaluation is mainly expressed with the help of lexical means (evaluative adjectives, nouns, adverbs, verbs). The expressive potential of evaluative adjectives is enhanced by the use of intensifiers, as well as by the use of comparative and superlative degrees of comparison. At the morphological level, the roots of evaluative words acquire an intensified or diminished emotional-evaluative meaning by means of certain affixes, prefixes, suffixes. The most active syntactic markers of evaluation are negative-exclamatory and negative-interrogative sentences. Stylistic markers of evaluation in English-language fictional discourse are epithet, metaphor, irony, sarcasm, repetition, gradation, asyndeton, polysyndeton, and attachment.

Постановка проблеми. Антропоцентрична спрямованість сучасної лінгвістики визначила аксіологічний підхід до мови, яка розглядається як репрезентант базової системи цінностей соціуму. Свідомість людини не тільки раціонально відображає дійсність, а й привносить у відображені образи суб’єктивно-емоційний аспект. Пізнання дійсності завжди супроводжується оцінкою.

Лінгвістична оцінка є антропоцентричною категорією, тобто категорією, яка безпосередньо пов’язана з людиною і відображає весь спектр її культурних, соціальних і психічних характеристик.

Як слушно вказує Г. І. Приходько, інтерпретація оцінки як «суперсуб’єктивної» категорії мислення та мови відображає складний і суперечливий характер семантики оцінки, що полягає в

узагальнюючій референції оцінної функції, «вторинності» її номінації, специфічності комунікативної мети, що відбиває об'єктивні властивості інформації одночасно [Приходько, 2014, с. 184].

Як відомо, оцінка входить до основних когнітивних механізмів людської свідомості, вона становить перспективу пізнавального процесу, слугує першим кроком у русі пізнання від незнання до знання.

Проте є окремі питання тлумачення та вербалізації оцінки, зокрема виокремлення типів оцінної семантики, їх розподіл на оцінній шкалі, деталізація лінгвальних маркерів оцінки у дискурсі, які потребують вирішення.

Мета і завдання статті. Нашою метою ставимо опис когнітивно-прагматичної природи оцінювання, а також аналіз лінгвальних засобів реалізації оцінки в англійському художньому дискурсі.

До переліку завдань цього дослідження включено аналіз досліджень зарубіжних та українських лінгвістів щодо критеріїв оцінки, типів та видів оцінної семантики; уточнення поняття оцінної шкали та її полюсів, виокремлення й стислий виклад основних лексичних, граматичних та стилістичних засобів вираження оцінки персонажами англійського художнього дискурсу.

Матеріал аналізу становлять близько 1000 контекстів вираження оцінки персонажами англійського літературного художнього дискурсу, вилучених методом суцільної вибірки з англійських художніх творів.

Виклад основного матеріалу. Аналіз зарубіжних робіт, присвячених категорії оцінки, виявляє значну зацікавленість лінгвістів у дослідженні сутності оцінки, її кореляції з категорією модальності та встановленні зв'язків між різними оцінними смислами у різних видах дискурсу.

Закордонні лінгвісти досліджують оцінку як *evaluation* [J. L. Lemke, 1998; G. Thompson, S. Hunston, 2000; M. Bednarek, 2006, 2009; S. Hunston, 2008]; *appraisal* [J. R. Martin, P.R.R. White, 2005], *attitude* (M.A.K. Halliday, 2014), *stance* [S. Conrad, D. Biber, 2000; M. Charles, 2004; R. Englebretson, 2007; B. Johnstone, 2007; D. Glynn, 2014]. Однак терміни *відношення (attitude)* або *позиція (stance)* найчастіше використовуються як субкатегорії оцінки, її складники. Наприклад, Дж. Томпсон й С. Ханстон розглядають оцінку як вираження *відношення (attitude)* або *позиції (stance)* комуніканта, його точки зору або почуттів щодо *сутностей (entities)* або *пропозицій (propositions)* [Thompson, Hunston, 2000, с. 5]. С. Конрад і Д. Бібер поєднують в оцінці *епістемічну модальність (epistemic stance)* та *оцінну позицію (attitudinal stance)* [Conrad S, Biber, 2000].

У розумінні Д. Бібера оцінка є особистими почуттями, ставленням, оцінним судженням [Biber, et.al., 1999, с. 966]. М. Халлідей розгалужує *модальність (modality)* та *оцінне значення (attitudinal meaning)* [Halliday, 2014].

Методологічний апарат дослідження оцінки включає метод корпусного аналізу, параметричний метод, соціолінгвістичний підхід та системно-функціональний аналіз. Корпусна лінгвістика передбачає спостереження та вивчення оцінки на основі даних, отриманих із корпусів [Channell, 2000, с. 4].

На підставі різних критеріїв та підходів до оцінки вивчаються різні аспекти оцінки, зокрема, Дж. Томпсон й С. Ханстон виділяють чотири оцінні критерії: позитивно-негативний (*the positive / negative parameter*), критерій визначеності (*the certainty parameter*), критерій очікуваності / очевидності (*expectedness / obviousness*) та критерій доречності / важливості (*relevance/importance*) [Thompson, Hunston, 2000]. Дж. Лемке пропонує сім критеріїв оцінного значення: бажаність / схильність (*desirability / inclination*), виправданість / ймовірність (*warrantability/probability*), нормативність / доречність (*normativity / appropriateness*), звичайність / очікуваність (*usuality / expectability*), здатність / очевидність (*ability / obviousness*), гумористичність / серйозність (*humorousness / seriousness*) [Lemke, 1998].

У внутрішньому світі людини оцінка відповідає думкам та відчуттям, бажанням та потребам, цілеспрямованій волі. При цьому оцінка більшою мірою виражає суб'єктивне ставлення до об'єкта (явища, факту, риси тощо), ніж його об'єктивні характеристики. Оцінка – це завжди відношення, що видається за ознаку об'єкта, що оцінюється.

Оцінка вбудована у соціальний контекст та вивчається як міжособистісне значення в ракурсі дискурсивної семантики. Детальна модель оцінки представлена в роботі Дж. Мартіна та П. Уайта, які долучають до оцінки три субкатегорії: *відношення (attitude)*, *залучення (engagement)*, *градацію (gradation)*. Ставлення пов'язане з почуттями, емоційною реакцією та з позитивним чи негативним оцінюванням подій, речей, ситуацій. Залучення пов'язане з визначенням позиції мовця, з кореляцією з попередніми висловлюваннями і з передбачуваною реакцією реципієнта на ціннісну позицію мовця у дискурсі. Градація передбачає класифікацію явищ за ступенем прояву оцінки [Martin, White, 2005].

У процесі формування оцінних смислів застосовується низка категорій і понять: персональність, одиничність – множинність, дискретна – недискретна кількість, означеність – неозначеність, однорідна – неоднорідна множинність, розчленована – нерозчленована

множинність, інтимізація, ввічливість, загальне – індивідуальне, речовинне, одиничне, окреме, особливе, унікальне і т. ін. [Космеда, 2000; Космеда, Халіман, 2011].

Оцінне трактування явищ навколишньої дійсності має суб'єктивний характер внаслідок її належності особистості, індивідуальності, з усіма її раціональними, емоційними та вольовими рисами. При цьому в дискурсі оцінка не буває незалежною, вона є компонентом процесу комунікації та класифікує об'єкти у ціннісній «картині світу». Потенціал оцінних висловлювань розширюється саме у мовленні, у сфері повсякденно- побутового спілкування, якому властиві підвищена емоційність та експресивність. Ці характерні риси приватного спілкування зберігаються й у стилізованому його варіанті – в стилізованій художній комунікації, що відображає, як вважає більшість лінгвістів [Бехта, 2012; Кондратенко, 2012], усі основні риси живого мовлення, попри певну трансформацію у процесі художньої обробки.

У дослідженнях, присвячених оцінній семантиці мовних одиниць, її розрізняють за видами й типами. Відповідно до наявних класифікацій, є три види оцінки: нульова (нейтральна), позитивна (меліоративна) та негативна (пейоративна) [Мироненко, 2021; Приходько, 2013]. На нашу думку, оцінка як ментальне судження може бути вираженням позитивного чи негативного ставлення, часом ставлення може бути змішаним, коли разом із позитивними рисами суб'єкт оцінки називає й негативні. Щодо нейтральної оцінки, її виокремлення здається сумнівним. «Нуль» на оцінній шкалі не може представляти «норму». Якщо людина оцінює предмет як відповідний нормі, стереотипу, то це вже позитивна оцінка. Якщо на запитання про певний об'єкт людина заявляє про свою «нейтральність» або байдужість, це означає, що вона ще не сформувала свою думку, об'єкт не потрапив до її сфери інтересів, або вона з певних прагматичних причин хоче виражати своє ставлення.

Пропонуємо розрізнити об'єкти, нецікаві для оцінки, тобто ті, які не перебувають у сфері оцінної діяльності суб'єкта, та об'єкти, цікаві для оцінної діяльності суб'єкта. Виокремлюємо позицію «оцінність» – «безоцінність». Якщо об'єкт потрапив у сферу інтересів індивіда, то формулюється оцінка: позитивна, негативна, змішана. Якщо об'єкт не потрапив до сфери інтересів індивіда, то оцінка не формулюється. Отже, на наше переконання, оцінка не може бути нейтральною.

За типом оцінка може бути раціональною чи емоційною (експресивною), причому межа між ними, ймовірно, досить умовна. Раціональна оцінка ґрунтується на інформації про об'єктивно властиві об'єкту оцінки риси, про відповідність їх деяким прийнятним у мовному колективі нормам.

Отже, раціональна оцінність належить до галузі норми.

Контекстуально-інтерпретаційний аналіз оцінних висловлювань персонажів сучасного англomовного художнього свідчить про те, що ставлення мовця до об'єкта оцінки виражається більшою мірою за допомогою лексичних засобів. Однак, якщо мовець прагне не тільки показати своє загальне ставлення до об'єкта оцінки, але й висловити нюанси своїх почуттів, помітно посилює або, навпаки, пом'якшує оцінку, він вдається до комбінаторики різнорівневих засобів мови: лексичних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних.

На лексичному рівні оцінка формується передусім за рахунок одиниць, які у своєму значенні містять аксіологічний компонент. Зокрема, до найчастіших способів вираження оцінки відносять оцінні прикметники (*nice, pretty, generous, horrible, disgusting*), а також іменники (*beauty, talent, genius, hero, fool, villain, brute, beast*), прислівники (*amazingly, nicely, perfectly, wonderfully, stupidly, cowardly*), дієслова (*love, adore, admire, hate, repel, despise*).

Виразний потенціал оцінних прикметників посилюється за рахунок використання інтенсифікаторів, а також за рахунок вживання вищого й найвищого ступенів порівняння:

'There is an extremely dangerous and disagreeable woman on board--a Mrs Ape.' [Waugh, 2012, с. 6].

"You've behaved very badly, Alan; she's very hurt and upset. I know how terribly bad I'd feel if Gerry got involved with his secretary." [Weldon, 2013, с. 73].

Agatha's looking better than I expected, isn't she? [там само, с. 92].

She's the most marvelous thing on earth [Wodehouse, 2013, с. 92].

Оцінна шкала характеризується градуванням, вона розгортається у двох напрямках – збільшення і зменшення кількості даної ознаки. Саме використання інтенсифікаторів та вищого й найвищого ступенів порівняння досягається формування градування оцінки.

Як слушно вказують Т. Космеда та О. Халіман, «у процесі мовленнєвої діяльності відношення між системою мови і типовими контекстами поступово закодовуються в мовну, зокрема граматичну, структуру, тобто граматикуалізуються» [Космеда, Халіман, 2011, с. 18]. Дослідниці простежили закріплення оцінної семантики, оцінних функцій за граматичними одиницями і стверджують, що оцінка посідає своє місце на шкалі граматичності.

На морфологічному рівні корені слів, в яких закладена оцінна природа, за допомогою афіксів, префіксів, суфіксів, набувають підсилювального або зменшувального емоційно-оцінного

значення. Наприклад, префікси *mis-*, *im-*, *in-*, *-dis-*, *ir-*, *un-*, *non-*, *-il-* формують слова з негативною оцінкою (*irresponsible*, *unattractive*, *insufficient*). Суфікси *-ful*, *-ous* у формуванні прикметників мають позитивну (*beautiful*, *wonderful*, *generous*, *marvelous*, *luxurious*) і негативну оцінку (*harmful*, *pitiful*, *furious*, *dangerous*) тобто. Варто зазначити, що самі по собі суфікси, афікси чи префікси не можуть виражати оцінку, вони лише посилюють або зменшують позитивну або негативну оціночність мовних одиниць.

Оцінка реалізується через конкретне слово, яке має оцінне значення, а також за допомогою афіксів та інших морфологічних показників заперечення, які змінюють позитивне значення слова на негативно оцінне. Наприклад, негативні частки *no* і *not*:

He said politely, 'What do you do?'

Rosa looked away.

*She said in an offhand way, 'I'm in the travel business'. 'You **don't** sound as if you **like** it very much'.*

*'I **don't**'* [Trollpope, 2008, с. 58].

Частка *not* у складі негативно форми присудка заперечує частину змісту оцінного висловлювання, наприклад:

*'I'm **not** even living up to my own expectations at the moment,' Matthew said* [там само, с. 63].

У художньому дискурсі найбільш частотним серед морфологічних засобів вираження оцінки є суфікс *less*:

*And what about poor Alan? It breaks my heart to see all this **senseless** misery* [Weldon, 2013, с. 10].

Серед синтаксичних засобів вираження оцінки слід назвати негативно-окличні й негативно-питальні речення:

*Wow, **don't** you two look glamorous!* [Williams, 2010, с. 14].

*And Joe," she continued, pointing her spatula, "**don't** you have anything better to do? Go help your father* [Cronin, 2014, с. 59]

"Don't you worship the way his hair fluffs up behind?" [Wodehouse, 2013 с. 17].

Негативно-окличні й негативно-питальні речення спонукають співрозмовника погодитися з думкою адресанта, поділити його погляд на цінність об'єкта оцінки, залучають адресата до спільної творчості з оцінювання навколишнього світу і, таким чином, надають спілкуванню більш інтимного характеру.

Оцінка актуалізується як на рівні слів, частин слів, словосполучень, так і на рівні цілих речень, а точніше висловлювань. Наприклад, відношення Ліффі до власного чоловіка оцінюється негативно, що демонструє протиставлення (не чоловік – слуга):

'Good heavens, Liffey, it isn't a husband you've got here, it's a servant.' [Weldon, 1980, с. 131].

Оцінне значення формується контекстом висловлювання. Наприклад, жінка пояснює чоловікові його ставлення до неї без жодного негативного слова, негативне сприйняття випливає із ситуації, яку вона представила та описала:

"I'll tell you my discontent. It's this. I think that if you found me ill and lying in the gutter you wouldn't bother to pick me up and take me home, you'd just pass by" [Weldon, 2013, с. 104].

До стилістичних засобів вираження оцінки, окрім епітета (якими є все оцінні прикметники), слід віднести метафору:

*"You coward. You prissy miss, with your curls and your sexy little suits. **You're an animal**. You said to me once you were chained to your bed. Well, so you are. Because you're **a female animal**, and your brain and your mind and all your fine feelings are no help to you at all. You're just **a female animal body**, fit to bear children and then be thrown away. And if you don't have children, you'll be **on the rubbish heap** all the sooner. So watch it"* [Weldon, 2013, с. 111].

Ефективним способом вираження негативно ставлення є використання прикметників у протилежному значенні за допомогою стилістичного прийому іронії або сарказму – слово з позитивним забарвленням набуває негативно відтінку в певному контексті, як наприклад, у розмові Алана з дружиною про його інтрижку на роботі:

"I am all stirred up inside. I don't know what I want, but it's not this. I don't want to be this person, I don't want to be trapped in this body, in this house, in this marriage."

*"Thank you very much. You say **the sweetest** things."* [Waugh, 2012, с. 60].

У наступному прикладі позитивна лексема *wonderful* вживається у протилежному значенні – формується саркастична оцінка:

"You're awful about your mother. She's such a wonderful person."

*"Oh, yes. Of course. Any woman who gets past sixty is **wonderful**. I look forward to it, I'm sure. I hope to be dead by then."* [Weldon, 2013, с. 36].

Щодо засобів експресивного синтаксису в рамках запропонованої розвідки звернімо увагу лише на такий поширений засіб, як повтор. Наведемо приклад, у якому повтор оцінних лексем поєднується із синтаксичним паралелізмом:

*"And I am afraid he is **unhappy**, and it is my **fault**. And you are **unhappy**, and it is my **fault**. And Peter is **unhappy** because you two aren't together. It is very upsetting for him. Please, Mrs. Wells, go home to your husband. We have all behaved so badly, I know. But there is only one person who can put things right, and that is you, by going home"* [Weldon, 2013, с. 104].

Акцентуації оцінної лексики сприяють також градація, асиндетон, полісиндетон, приєднання. Градація будується на поступовому наростанні

ознаки в ланцюжку однорідних членів. Наприклад:

"I must say, Nina, you're looking very well, I don't think I've ever seen you looking so well" [Drabble, 2004, с. 76].

Негативна оцінка у першому висловлюванні увиразнюється полісиндетоном, а в другому – асиндетоном:

I'm sick of you and your insolence and your spying [Weldon, 2013, с. 86].

"Kevin, darling, you are so strong. You're so smart. Good at what you do. You are the best father in the world," said Cynthia [Drabble, 2004, с. 175].

Синтактико-стилістичний засіб приєднання (*attachment*) створює ефект спонтанності породжуваного мовлення. Мовець сказав фразу, завершив її інтонаційно (крапка), а потім «навздогін» додав, продовжив вже завершену думку. І це додавання дуже часто є оцінним висловлюванням, наприклад:

"St. Saviour's is a lovely school. So kind" [Trollope, 1992, с. 32].

"The nuns are dears. So tactful" [там само, с. 210].

Отже, найпоширенішими стилістичними засобами інтенсифікації оцінки в англомовному художньому дискурсі є епітет, метафора, іронія, сарказм, повтор, градація, асиндетон, полісиндетон, приєднання.

Висновки і перспективи подальших розробок у даному напрямі. Оцінка належить до прагматичного компонента семантики мовних одиниць, що виражає ставлення адресанта до об'єкта позамовної дійсності як результату співвіднесення певних ознак із ціннісною шкалою, прийнятою в даній мовній спільноті.

Виокремлюємо опозицію «оцінність» – «безоцінність». Якщо об'єкт потрапив у сферу інтересів індивіда, то формулюється оцінка: позитивна, негативна, змішана. Якщо об'єкт не потрапив до сфери інтересів індивіда, то оцінка не формулюється ані в думках, ані в мовленні. Оцінка не може бути нейтральною. Оцінна шкала характеризується градуванням, вона розгортається від норми у двох напрямках – збільшення і зменшення кількості даної ознаки. Щодо виокремлення раціональної й емоційної оцінки варто зазначити, що вкрай складно знайти суто раціональну оцінку, вона радше менш або більш емоційна, категорична та некатегорична, доречна та недоречна, жартівлива та серйозна тощо.

Оцінка охоплює різні сторони мовної системи. Оцінний аспект комунікації складається зі значень, що реалізуються на всіх рівнях мови – у морфології, лексиці, синтаксисі, стилістиці. Провідними є лексичні засоби, які включають одиниці різних частин мовлення. У англомовному худож-

ньому дискурсі найчастіше використовуються прикметники та прислівники-інтенсифікатори, за допомогою яких виражається оцінка різного ступеня інтенсивності. Граматичні та стилістичні засоби висловлювання оцінки увиразнюють ставлення мовця до об'єкта оцінки, створюють модальні відтінки. Оцінне висловлювання слід розглядати в контексті дискурсу, оскільки семантика оцінки актуалізується у конкретному дискурсі, у конкретній мовній ситуації. Аксіологічні засоби використовуються в комплексі, дозволяючи комуніканту найповніше і точно передати всі нюанси власного оцінного судження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бехта І. А. Дискурсна зона персонажу фактурі художнього тексту. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологічна». Вип. 29. Острог, 2012. С. 248–250.
2. Кондратенко Н. В. Синтаксис українського модерністського і постмодерністського художнього дискурсу : монографія / за ред. проф. К. Г. Городенської. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 328 с.
3. Космеда Т. Аксіологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорії оцінки. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2000. 349 с.
4. Космеда Т., Халіман О. «Граматика оцінки» як актуальна проблема сучасного мовознавства. *Лінгвістичні студії*. Вип. 22. Вінниця : ДонНУ, 2011. С. 17–23.
5. Мироненко О. В. Оцінний компонент у структурі okazіональних лексем у мові української преси. *Закарпатські філологічні студії*. Випуск 21. Том 2. Ужгород : Гельветика, 2022. С. 14–18.
6. Приходько Г. І. Оцінка і комунікація : посібник для студентів та аспірантів. Вінниця : Нова книга, 2013. 168 с.
7. Приходько Г. І. Оцінка як об'єкт лінгвістики: перспективи комунікативного аспекту дослідження. *Нова філологія*. Вип. 66. Запоріжжя, 2014. С. 180–184.
8. Bednarek M. Evaluation in media discourse. Analysis of a newspaper corpus. London – New York : Continuum, 2006. 272 p.
9. Bednarek M. Language patterns and attitude. *Functions of language*. No 16(2), 2009. Pp. 165–192.
10. Biber D., Johansson S., Leech G., Conrad S., Finegan E. The Longman grammar of spoken and written English. London : Longman, 1999. 1203 p.
11. Channell J. Corpus-based analysis of evaluative lexis. *Evaluation in text: authorial stance and the construction of discourse* / ed. by S. Hunston and

- G. Thompson. Oxford University Press, 2000. P. 38–54.
12. Charles M. The author's voice in academic writing with reference to theses in politics and materials sciences. Ph. D. dissertation, Department of English, University of Birmingham, 2004.
 13. Conrad S, Biber D. Adverbial marking of stance in speech and writing. *Evaluation in text: authorial stance and the construction of discourse* / ed. by S. Hunston and G. Thompson. New York : Oxford University Press, 2000. 240 p.
 14. Cronin J. The Summer Guest. New York : The Dial Press, 2014. 384 p.
 15. Drabble M. The Needle's Eye. London : Harper Perennial, 2004. 444 p.
 16. Englebretson R. Stancetaking in discourse: an introduction. *Stancetaking in discourse: subjectivity, evaluation, interaction* / ed. by R. Englebretson. Amsterdam – Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2007. P. 1–26.
 17. Glynn D. Quality and quantity: object and method in the study of subjectivity and epistemic stance. *Subjectivity and epistemicity: corpus, discourse, and literary approaches to stance* / ed. by D. Glynn, M. Sjölin. Media Tryck Lund, 2014. P. 3–21.
 18. Halliday M.A.K. Halliday's introduction to functional grammar: 4 th edition / ed. by M.A.K. Halliday, C. Matthiessen. Routledge, 2014. 808 p.
 19. Hunston S. The evaluation of status in multimodal speech. *Functions of language*. No 15(1), 2008. P. 64–83.
 20. Johnstone B. Linking identity and dialect through stancetaking. *Stancetaking in discourse: subjectivity, evaluation, interaction* / ed. by R. Englebretson. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2007. P. 49–68.
 21. Lemke J. L. Resources for attitudinal meaning: evaluative orientations in text semantics. *Functions of Language*. No 5(1), 1998. P. 33–56.
 22. Martin J. R., White P.R. The language of evaluation. *Appraisal in English*. Palgrave Macmillan, 2005. 278 p.
 23. Thompson G., Hunston S. Evaluation: an introduction. *Evaluation in text: authorial stance and the construction of discourse* / ed. by S. Hunston, G. Thompson. Oxford University Press, 2000. P. 1–22.
 24. Trollope J. Second Honeymoon. New York : Bloomsbury, 2008. 338 p.
 25. Trollope J. The Rector's Wife. London : Black Swan, 1992. 285 p.
 26. Waugh E. Vile bodies. London : Little, Brown and Company, 2012. 302 p.
 27. Weldon F. Puffball. Washington : Summit Books, 1980. 248 p.
 28. Weldon F. The Fat Woman's Joke. Glasgow : Open Road Media, 2013. 192 p.
 29. Williams P. How to be Married. London : Headline Review, 2010. 376 p.
 30. Wodehouse P. Thank You Jeeves. New York : W. W. Norton & Company, 2013. 241 p.

REFERENCES

1. Bekhta, I. A. (2012) Dyskursna zona personazhu fakturi khudozhnoho tekstu [Discourse zone of the character of the texture of the literary text]: *Collection of scientific works of the National University of Ostroh Academy. Philological Series*. vol. 29, pp. 248–250.
2. Kondratenko, N. V. (2012) Syntaksys ukrainskoho modernistskoho i postmodernistskoho khudozhnoho dyskursu [Syntax of Ukrainian modernist and postmodernist artistic discourse] : monograph Kyiv : Dmytro Burago Publishing House.
3. Kosmeda, T. (2000) Aksiolohichni aspekty prahmalinhvistyky : formuvannia i rozvytok katehoriï otsinky [Axiological aspects of pragmatics: the formation and development of the category of evaluation]. Lviv : Ivan Franko National University of Lviv.
4. Kosmeda, T., Khaliman, O. (2011) «Hramatyka otsinky» yak aktualna problema suchasnoho movoznavstva [“Grammar of Evaluation” as a Current Problem of Modern Linguistics]. *Linhvistychni studii : collection of scientific works*. vol. 22, pp. 17–23.
5. Myronenko, O.V. (2022) Otsynnyi komponent u strukturi okazionalnykh leksem u movi ukrainskoi presy [The evaluative component in the structure of occasional lexemes in the language of the Ukrainian press]. *Zakarpatski filolohichni studii: Collection of scientific works*. vol. 21(2), pp. 14–18.
6. Prykhodko, H.I. (2013) Otsinka i komunikatsiia: posibnyk dlia studentiv ta aspirantiv [Evaluation and communication: a guide for undergraduates and graduates]. Vinnytsia : Nova knyha.
7. Prykhodko, H. I. (2014) Otsinka yak ob'iekt linhvistyky: perspektyvy komunikatyvnoho aspektu doslidzhennia [Evaluation as an object of linguistics: prospects of the communicative aspect of research]. *Nova filolohiia: Collection of scientific works*. vol. 66, pp. 180–184.
8. Bednarek, M. (2006) Evaluation in media discourse. Analysis of a newspaper corpus. London / New York : Continuum.
9. Bednarek, M. (2009) Language patterns and attitude. *Functions of language*. vol. 16(2), pp. 165–192.
10. Biber, D., Johansson, S., Leech, G., Conrad, S., Finegan, E. (1999) The Longman grammar of spoken and written English. London : Longman.

11. Channell, J. (2012) Corpus-based analysis of evaluative lexis. *Evaluation in text: authorial stance and the construction of discourse* / ed. by S. Hunston and G. Thompson. Oxford University Press, pp. 38–54.
12. Charles, M. (2004) The author's voice in academic writing with reference to theses in politics and materials sciences. Ph. D. dissertation, Department of English, University of Birmingham.
13. Conrad, S, Biber, D. (2000) Adverbial marking of stance in speech and writing. *Evaluation in text: authorial stance and the construction of discourse* / ed. by S. Hunston and G. Thompson. New York : Oxford University Press.
14. Cronin, J. (2014) *The Summer Guest*. New York : The Dial Press.
15. Drabble, M. (2004) *The Needle's Eye*. London : Harper Perennial.
16. Englebretson, R. (2007) Stancetaking in discourse: an introduction. *Stancetaking in discourse: subjectivity, evaluation, interaction* / ed. by R. Englebretson. Amsterdam / Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, pp. 1–26.
17. Glynn, D. (2014) Quality and quantity: object and method in the study of subjectivity and epistemic stance. *Subjectivity and epistemicity: corpus, discourse, and literary approaches to stance* / ed. by D. Glynn, M. Sjölin. Media Tryck Lund, pp. 3–21.
18. Halliday, M.A.K. (2014) Halliday's introduction to functional grammar: 4 th edition / ed. by M.A.K. Halliday, C. Matthiessen. Routledge.
19. Hunston, S. (2008) The evaluation of status in multi-modal speech. *Functions of language*. vol. 15(1), pp. 64–83.
20. Johnstone, B. (2007) Linking identity and dialect through stancetaking. *Stancetaking in discourse: subjectivity, evaluation, interaction* / ed. by R. Englebretson. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, pp. 49–68.
21. Lemke, J. L. (1998) Resources for attitudinal meaning: evaluative orientations in text semantics. *Functions of Language*. vol. 5(1), pp. 33–56.
22. Martin, J. R., White, P.R. (2005) *The language of evaluation. Appraisal in English*. Palgrave Macmillan.
23. Thompson, G., Hunston, S. (2000) Evaluation: an introduction. *Evaluation in text: authorial stance and the construction of discourse* / ed. by S. Hunston, G. Thompson. Oxford University Press, pp. 1–22.
24. Trollope, J. (2008) *Second Honeymoon*. New York: Bloomsbury.
25. Trollope, J. (1992) *The Rector's Wife*. London : Black Swan.
26. Waugh, E. (2012) *Vile bodies*. London : Little, Brown and Company.
27. Weldon, F. (1980) *Puffball*. Washington : Summit Books.
28. Weldon, F. (2013) *The Fat Woman's Joke*. Glasgow : Open Road Media.
29. Williams, P. (2010) *How to be Married*. London : Headline Review.
30. Wodehouse, P. (2013) *Thank You Jeeves*. New York : W. W. Norton & Company.